

Karjalain *pojat*

N:o 2
1958

MAANPUOLUSTUSVÄEN LEHTI

KANSIKUVA: Karjalan jääkärien partio retkellä
Olavinlinnan liepeillä v. 1808. — Mauno Seppälän
piirros.

POHJOIS-KARJALAN RESERVIUPSEERIPIIRI

HENGELLINEN YHTEISTOIMINTAMME

Elämässämme joudumme käymään sotaa emme ai-noastaan ulkonaista vihollista vastaan vaan myöskin sisimmässämme asuvaa sielunvihollista, perisyntiä vastaan. Me rintamalla mukana olleet tiedämme kokemuksesta, että taistelun tiimellyksessä voi kuolema kovastikin kammottaa. Olemme oppineet, ainakin hyvin monet meistä tuntemaan, että onnellinen on se ihminen, jonka turvana on ikaikojen Jumala. Uskon varmuus, varmuus sielun pelastumisesta, varmuus Korkeimman johdattuksesta ja Hänen varjeluksestaan tuo turvallisuuden tuntua tiukankin paikan tullen, antaa mielen tyyneyttä ja lisää toiminnan rohkeutta. On arvaamaton onni, kannattava voima maallemme ja kansallemme, että puolustusvoimat ja kansankirkko toimivat nyt, kuten ovat toimineet kautta vuosisatojen käsikädessä keskenään. Puolustusvoimissa meillä on hengellisen toiminnan johdossa ja järjestelyssä kenttäpiispa, kenttärovasteja ja pappeja palvelemissa asetta kantavia uskonveljiä heidän henkisissä ja hengellisissä tarpeissaan, rohkaisemassa heitä vaaran hetkellä ja siunaamassa heitä viime taistelussaan, jos Kohtalo on heille määrännyt matkan pään kuoleman kentillä.

Kautta vuosisatojen, niin myös viimevuotisten sotaisten koettelemusten aikoina on puolustusvoimissa palvelevien keskuudessa ollut oma-aloitteista hengellistä toimintaa. Niinpä nytkin on aktiiviupseerien ja kanta-aliupseerien kesken kautta maan toiminnassa hengelliset veljespiirit omine toimielimineen ja johtajineen. Samoin maamme reserviupseerien keskuudessa on pitemmän aikaa ollut käynnissä hyvin järjestetty ja johdettu hengellinen huoltotyö. Yllä viitotettuja yleviä esimerkkejä noudattaen myös reservin aliupseerit koko maassa parhaillaan järjestäytyvät tässä mielessä muodostamalla hengellisiä veljespiirejä keskuuteensa vapaaehtoisin toimin.

Meillä esim. Joensuun seudun reserviupseereilla on lähes heti sen toiminnasta alkaen muiden jaostojen ohella ollut erityinen hengellinen toimikunta. Hengellistä yhteistoimintaa varten on muodostettu keski-aikaisia perinteitä noudattaen yhteistyöelin, nimellä Ristin Kilta. Yhteistoiminnan lyhytaikaisuudesta johtuen ei kiteytyneistä toimintamuodoista tällä hetkellä voitane varmuudella puhua. Yritys on kuitenkin ollut vilpittön ja jalo. Kuluneella talvikaudella on ollut kaksi hengellistä tilaisuutta, toinen keskusteluilta Itä-Suomen seminaarissa, toinen esitelmätilaisuus Joensuun ja Pielisensuun seurakuntien kesäkodilla kaupungin liepeillä. Molemmissa on kuulunut illan ohjelmaan muun ohjelman ohella voimakas virren veisuu. Alustuksista ja esitelmistä ovat pyydettyä huolehtineen seurakuntien papit yhdessä toispaikkakuntalaisten pappisveljien kanssa. Myös veljesiltoihin osallistuneiden vaimoille on suotu mahdollisuus olla mukana. Suruttoman ajanvirtauksen merkkejäköhän on, että osanotto näihin nais- ja miesväen yhteisiin perheiltoihin ei ole ollut niin runsas, erittäin arvokkaista ohjelmansuorituksista huolimatta, kuin olisi ollut toivottavaa. Voinee olla toisaalta niinkin, että miesväki ikäänkuin ujostelee naisväkeä näissä arkaluontoisissa hengen asioissa siitäkkin huolimatta, että iäisyyskaipuu elää voimakkaana karkean miehisen pinnan alla. Olemme ehken liiaksi itseemme sulkeutuneita ja pidättyväisiä ja pysyttelemme syrjässä. Näihin ajatelmiin voisi tulla, vertailla toisentalvista toimintaa viimetalviseen. Meillä oli toissa talvena pari-kolme Karjalan Poikien Rirtin Kiltan veljesiltaa Ilosaareissa Karjalan Talon Rajakapteenin pirtissä hengellisten keskustelukysymysten merkeissä yksistään miesväelle. Mukana oli reservin aliupseerien ja upseerien lisäksi varuskuntien ja rajavartioston päällystystä ja alipäällystystä. Osanotto näissä miesväen keskeisissä kokouksissa oli runsas, mieliala avoin ja innostunut. Keskusteluissa kosketeltiin myönteisessä mielessä, rakentavassa hengessä mm. henkilökohtaisiin uskonasioihin liittyviä arkaluontoisia kysymyksiä

Kun täällä Pohjois-Karjalassa koetun ja muualta saatujen viestien valossa pyrittäisiin kaavailemaan

tulevan hengellisen yhteistoimintamme suuntaviivoja, niin voitaisiin ne kiteyttää seuraavassa esitettäviin päätelmiin.

1. Kansankirkko ja kansanarmeija sen reservi mukaanluettuna kulkevat tässä käsi kädessä. Reserviupseerit ja -aliupseerit hengellisissä veljespiireissään saavat kiinteää tukea ja ohjetta omien seurakuntiansa papistolta, niin luterilaiseen uskoon tunnustautuneet kuin ortodoksitkin ts. kreikkalais-katoliseen uskontokuntaan kuuluvat. Tunnettua ja vilpittömästi tunnustettavaa on, kuten alussa viitattiin, että sotilaspapit on tulilinjoihin vaaran maata uhatessa ja itsenäisyytemme vaarassa ollessa seurakuntien papisto toisaalta kotirintamalla tehneet suuriarvoisen tärkeää työtä yksityisten kansalaisten ja koko kansan puolustustahdon ja henkisen kestävyvyn lisäämiseksi. Myös rauhanaikainen kristillinen kasvatus kasvattaa ja lisää oikeaa isänmaallisuutta, sovinnollisuutta eri kansalaisryhmien kesken ja epätavallista uhrivalmiutta.

2. Asepalveluksessa olleet miehet voitanevat saada tulemaan hengelliseen toimintaan ja aktiiviseen seurakuntaelämään säännöllisine kirkossakäyntineen parhaiten mukaan, jos hartaustilaisuudet ja veljesillat ovat ainakin aluksi pelkästään miesväen keskeisiä. Alustukset, esitelmät ja keskustelut koskevat kristillisvirheellisiä, isänmaallisia, sosiaalisia ja ajankohtaisia poliittisia aiheita. Alustajina ja esitelmöitsijöinä ovat aseveljet itse ja seurakuntien papiston lisäksi kunkin erikoisalalan pätevät ammattiasiantuntijat, jotka hallitsevat aiheensa ja osaavat pitää kuulijoidensa mielenkiinnon vireillä ja johdattaa ja elävöittää kulloinkin käytäviä keskusteluja asiallisella pohjalla myönteisessä mielessä ja rakentavassa hengessä.

3. Yhteisiä seurakunnallisia ja maakunnallisia maanpuolustushenkisiä hengellisiä hartaustilaisuuksia olisi syytä pitää historiallisina merkkipäivinä ja kansallisina juhlapäivinä entistä laajemmassa mitassa, joihin tilaisuuksiin olisivat asepalveluksessa olleiden ohella myös kaikki muutkin seurakuntien jäsenet sukupuoleen, säätyyn ja arvoon sekä ikään katsomatta tervetulleita. Erikoisen toivottavaa olisi, että tällaisiin tilaisuuksiin saataisiin mukaan mahdollisimman runsaslukuisina menneissä sodissa reserviläisinä palvelleet rivimiehet poikineen ja perillisineen.

4. Reserviupseeriliiton hengellinen toiminta on vielä nuorta. Olisi pyrittävä määrätietoisesti tehostamaan tätä toimintaa. Varmoihin uomiinsa kiteytettävän hengellisen ohjelman ja hengellisen huoltotyön laajentaminen olisi saatava koko maata käsittäväksi niin, että reservialiupseeripiirit ja niiden välityksellä paikalliset yhdistykset olisivat kiinteässä kosketuksessa keskenään. Ellei voitaisikaan ajatella säännöllisesti painatettavaksi sellaista hengellistä julkaisua, kuin reserviupseereilla on, niin ainakin omiin lehtiin, lähinnä Reservialiupseeriin ja täällä Pohjois-Karjalassa Karjalan-Pojat lehteen olisi varattava Raamatun sanalle ja ajankohtaisille hartauskirjoituksille jatkuvasti oma nurkkauksensa.

Vielä kokemuksen koulussa karaistuneen vanhemman kristiveljen lyhyt sana omakohtaisesta asennoitumisesta uskonkysymyksiin. Jatkuva sanaharjoitus

Karjalan Jääkäripataljoona ja Pohjanmaan Tykistörykmentti saivat viime keväänä uudet liput. Kuvasamme PohmTR:n lipun nauлаustilaisuudesta Joensuuissa Karjalan Talossa majuri H. Huttunen JoeSp:n edustajana lyö nauлаansa. Avustajana kapteeni Pyykkö.

ja rukous tekee arkamielisestä ihmisestä rohkean todistajan. Rukous antaa uskonvarmuutta ja johtaa oikealle tielle ja suo siunauksen aivan jokapäiväisiltäkin näytettäviin arkisiin askareihin. Tätä asetta ei miehen miehenkään sopisi jättää väheksyen ruostumaan. Vanhassa testamentissa luetaan, kuinka kansansa johdattaja Mooses rukoili kätet kohotettuina kohti taivasta, sai voiton taisteleville joukoilleen. Kun Mooseksen käsivarret yrittivät väsymyksestä vaipua alas, kannattivat hänen lähimmät ystävänsä niitä siihen saakka, kunnes vihollinen oli lyöty. Monet meidän viime sotiemme urhoolliset ja taitavat sotapäällikkömme tunnustavat avoimesti, että kansalaisten harras rukous Korkeimman puoleen pelasti kansamme peräti hukkumasta nyt, kuten niin monta kertaa ennen vuosisatojen vaihteluissa ja antoi sotureillemme voimaa kestää yli-inhimilliset kärsimykset ja sodan kauheat kirot. Liitykäämme siis rohkeasti kristittyjen yhteiseen rukousrintamaan ja vahvistakaamme heikompia uskonveljiä ja sisaria sekä läheisiämme, rakkaita omaisiämme ainoalla oikealla tosionneen vievällä tiellä, joka yksin suo aitoa iloa, mielenrauhaa jt tyyneyttä ja tuo näkyvää siunausta jo täällä mailla matkallamme mitä moninainisimmin eri tavoin ja joka auttaa voittamaan kuolemanpelon sekä johtaa meidät kaikki vihdoin Luojan luo taivaan iki-ihanuksiin parhaimman perintöosan saaneina.

K. K.

Wiipurin Rykmentin Killan juhlapäivä

Wiipurin Rykmentin juhlapäivän kutsuvieraita Kontiolahdessa. Keskellä kenraaliluutnantti K. L. Oesch.

Wiipurin Rykmentin Kilta vietti kesäpäiviänsä lauantaina ja sunnuntaina 28.—29. kesäkuuta. Pääjuhlatilaisuudet tapahtuivat sunnuntaina, jolloin Kilta vieraili Karjalan Jääkäripataljoonassa Kontiorannan varuskunnassa.

Aamulla järjestäytyivät Killan jäsenet yhdessä Jääkäripataljoonan varusmiesten kanssa katselmusta varten avoneliöön kasarmin kentälle. Joukkoja komensi majuri V. K. Katainen, joka ilmoitti ne WR:n entiselle komentajalle, kenraaliluutnantti Karl Lennart Oesch'ille. Kenraali Oesch suoritti joukkojen tarkastuksen yhdessä KarJP:n komentajan, ev.ltu. N. Riuttalan, eversti B. Ikosen ja majuri Kataisen kanssa.

Pastori P. Kortekangas piti kenttähartauden, ja kohdisti velvoittavat sanansa nuorille jääkäreille, joille siviilipukuinen veteraanijoukko oli tullut muistuttamaan siitä, mitä joukko-osaston edeltäjät ovat tehneet.

Kenraali Oesch'in lyhyen puheen jälkeen seurasi ohimarssi.

Kapteeni V. Pihlman esitteli tämän jälkeen vieraille varuskunta-aluetta uusine kasarmeineen ja sen jälkeen nautittiin tavallinen sotilaslounas.

Lounaan jälkeen vänrikki K. Usva esitteli lähitaistelurataa monine erilaisine esteineen. Saatiin nähdä myös varusmiesten välinen kilpailu esteradalla.

Wiipurin Rykmentin Killan vuosikokouksen alussa oli lyhyt juhlahetki, johon myös varusmiehet osallistuivat. Karjalaisten laulun soivissa tulivat KarJP:n uusi lippu sekä WR:n lippu saliin, ja niiden asetuttua paikoilleen lausui Jääkäripataljoonan komentaja ev.ltu. N. Riuttala yleisön tervetulleeksi.

Varuskunnan soittokunnan esittämää Karjalan Jääkärien marssin seurasi perinne-esineiden luovutus. Sen suoritti ev.ltu. T. Hassinen yliluutn. E. Rouhaisen ja kers. E. Karin avustamana. Luovutettuihin esineisiin kuului viisi valokuva-albumia, jotka kuvaavat WR:n vaihteita.

Lahjan otti Jääkäripataljoonan puolesta vastaan ev.ltu. Riuttala, joka myös esitti pataljoonan kiitokset lahjoittajille.

Juhlapuheen piti kenraali Oesch, joka puheessaan vertasi viime sotiemme taisteluita muinaisen Kreikan kuuluisiin taisteluihin. Erikaisesti hän korosti joukko-osastohen- gen merkitystä sotilaille.

Narvan marssin jälkeen liput poistuivat soittokunnan esittäessä Jääkärien marssia.

Varusmiesten poistuttua käsiteltiin varsinaiset vuosikokousasiat. Kokouksen avasi yliluutn. E. Rouhiainen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kenraali Oesch, joka valittiin myös killan puheenjohtajaksi. Hallitukseen valittiin eversti B. Ikonen, evltn. T. Hassinen, evltn. A. Lindeqvist, evltn. N. Riuttala, kapt. A. Pesonen, kapt. E. Poutanen, vääp. V. Tikkanen, johtaja P. Nevalainen, yliluutn. K. Huikuri, yliluutn. E. Rouhiainen ja kers. E. Kari.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma sekä päätettiin jäsenmaksun suuruus. Killan valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin eversti A. Kaila sekä varapuheenjohtajiksi eversti B. Ikonen ja toimitusjohtaja Ali Nylund. Killan kunniamarssiksi hyväksyttiin Karjalaisten laulu ja lipuksi WR:n entinen lippu. Killan vuosijuhlapäiväksi hyväksyttiin 20. 11., joka oli myös WR:n vuosijuhlapäivä.

Kokouksen päätteeksi laulettiin yhteisesti Kuullos pyhä vala.

Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä, kesäkuun 4:nä, Helsingissä Senaatintorilla järjestetyn suuren paraatin yhteydessä vihittiin ja luovutettiin 29 joukko-osastolle, mm. Pohjanmaan Tykistörykmentille ja Karjalan Jääkäripataljoonalle niiden uudet liput. Lippujen vihkimisen suoritti kenttäpiispa Laitinen. Kuvasamme kauppias Arvi A. Lallukka luovuttaa lahjoittajien puolesta KarJP:n lipun tasavallan presidentille, joka puolestaan luovutti sen edelleen yksikölle.

Nykyhetken näkymiä taktiikan ja taisteluvälineiden kehitykseen vaikuttavista tekijöistä

Taktiikan ja asetekniikan kehitys on aina kulkenut käsikädessä keskinäisen vuorovaikutuksen merkeissä. Jokaisen uuden aseiden käytäntöönnotto on aiheuttanut tavalla tai toisella muutoksia omaan sekä vastapuolen taktiikkaan ja organisaatioon. Sama vaikutus, vaikka ei yleensä niin selvästi havaittavana, on ollut vanhan aseiden laadullisella ja lukumääräisellä kehitymisellä. Toisaalta taas taktiikan tarpeet ovat asettaneet jatkuvasti kasvavia vaatimuksia asetekniikalle.

Vaikka taktilliset vaatimukset aina tavalla tai toisella ovat olleetkin keksijöitä kannustamassa, oli aseiden kehitys kuitenkin varsin myöhäisiin aikoihin saakka yleensä verrattain sattumanvaraista. Vasta Hitlerin valtaan tulo ja sitten toinen maailmansota sekä sen jälkeinen aika ovat saattaneet aseiden ja taisteluvälineiden suunnittelun maailman johtavien valtojen piirissä keskeiseen asemaan. Tähän tehtävään on ohjattu eräissä maissa parhaiten tiedemies-tenkin enemmistö. Kehityksen kulkua esitettyyn suuntaan on ollut omiaan kannustamaan sotien laajeneminen lähes koko maapallon alueen käsittäväksi ja suurtenkin kansojen olemassaoloa vaarantaviksi.

Taktiikan vaatimukset asetekniikalle ovat eri aikoina olleet varsin erilaisia ja kohteet sangen monet. Kuitenkin niille on aina ollut ominaista se, että on vaadittu

- lisää tehoa
- parempaa toimintavapautta ja
- lisää jatkuvuutta toiminnalle.

Aseiden teho riippuu puolestaan m.m.

- yksityisen ammuksen vaikutuksesta (läpäisy-kyky, iskuenergia, räjähdysteho)
- kantamasta
- osumatarkkuudesta
- tulinopeudesta
- maastokelpoisuudesta
- toiminnassa olevien aseiden määrästä jne.

Vaikka jokainen sota alkaa yleensä uusien aseiden ja uusien menettelytapojen merkeissä, voidaan kuitenkin yleensä todeta, että uuden perusta on tavalla tai toisella luotu jo edellisessä sodassa ja että uutuuksien on vain sovellutuksessa laatuun, tehoon, määrään ja käyttötapaan nähden. Yleensä kaikki ne aseet, joita ei ole hyljätty jo aikaisemman sodan kestäessä esiintyvät uudessakin sodassa, tosin niiden lukumääräinen, organisatorinen ja tehollinenkin osuus saattaa olla toinen.

Sotataidon nykyisen kehityksen voimmekin katsoa alkaneen Ranskan suuresta vallankumouksesta, mutta vasta ensimmäinen maailmansota toi esille kaikki

nykyaikaisen sodan elementit: miljoona-armeijat, aseiden automatisoinnin, suuret tykistömassat, moottorin, lentokoneet, panssarit jne. sekä nykyaikaisen sotateollisuuden.

Ensimmäiselle maailmansodalle oli ominaista hidas liikekannallepano ja hitaat voimien keskitykset, jalkaisin tapahtuvat marssit, asemasota »rumputulinen» ja puolustuksen ylivoimaisuus hyökkäykseen verrattuna, yritykset kotiseudun pommittamiseksi ja sodan ratkeaminen tavallaan sisältä käsin kotiseudun siviiliväestön kestävyuden pettäessä.

Toinen maailmansota oli erityisesti moottorien aikaa. Sille olivat ominaisia suuret voimien keskitykset, jotka tapahtuivat osittain jo huomattavasti nopeammin kuin parikymmentä vuotta aikaisemmin, lisäksi panssarien ja ilmavoimien massakäyttö ja hyökkäyksen ylivoima puolustukseen verrattuna. Erityistä toisessa maailmansodassa oli se, että kotiseutu alusta alkaen joutui sotatoimien kohteeksi. Pommitusten alaisiksi joutuivat sotilaallisten kohteitten lisäksi vasta ensimmäisen maailmansodan aikana kehittynyt sotateollisuus, liikenneyhteydet sekä varsinainen siviiliväestökin.

Hyökkäyksen ylivoima johtui ennenkaikkea voimallisesta tulenkäytöstä, jonka voiman aikaansaamiseksi keskittettiin suunnattomat määrät tykistöä (Venäjä erityisesti) sekä ilmavoimia. Kiitos moottorin pystyttiin alkumenestystä käyttämään hyväksi paremmin kuin ennen. Ensimmäisessä maailmansodasahan, sodan jäykistyttyä asemasodaksi, hyökkäykset yleensä tyrehtyivät varsin pian, yleensä murto oli 1—2 km. syvä. Ainoastaan erityisen suurissa, hyvin valmistelluissa hyökkäyksissä onnistuttiin tunkeutumaan syvemmälle vastustajan aseisiin. Toisessa maailmansodassa puolustusaseman läpimurto yleensä onnistui ja hyökkäys eteni yleensä 50—100 km. ennenkuin se tyrehtyi, useinkin yhtä paljon omista vaikeuksista kuin vastarinnasta johtuen.

Tykistön ryhmittäminen hyökkäystä varten vaati oman aikansa, mutta varsinaisen pulman muodosti suurhyökkäystä varten riittävien ampumatarvikemäärien kuljettaminen. Se saattoi kestää useita viikkoja ja muodosti samalla uhkan hyökkäyksen ajan ja paikan paljastumiselle. Hyökkäyksen onnistuttua muodostui kaluston siirrosta ja ammustäydennyksestä erittäin vaikea kuljetuskysymys. Tykistön tulen teho heikkeni tietyn rajan ylittämisen jälkeen vakavasti.

Ilmavoimat tarjoavat eräitä etuja tykistöön nähden: kantama on lähes rajaton, samoin ammuksen paino. Voimien keskitys voidaan varsin laajassa mitassa saada aikaan paljastamatta etukäteen hyök-

käysaluetta. Lentoase on kuitenkin kallis ja nopeasti kuluva, se ei ole niin herkästi tukivalmis eikä soveltu välittömään tukeen niin hyvin kuin tykistö, lisäksi sen toiminta ei ole riittävän jatkuvaa. Sääsuhteet voivat aiheuttaa ikäviä yllätyksiä.

Sodan kestäessä voitiin todeta, että sekä tykistö että ilmavoimat olivat tarpeellisia. Jomman kumman aselajin liian heikko osuus aiheutti varsin vaikeita tilanteita. Tämän joutuivat ensinnä kokemaan saksalaiset, jotka salamasotaa silmälläpitäen olivat korvanneet osan tykistöään syöksypommittajilla. Venäläisten ilmavoimien suhteellinen rajoittuneisuus huolimatta varsin tehollisesta tykistöstä oli ilmeinen puute. Länsivallat joutuivat arvioinneissaan ottamaan huomioon maihinnousuihin liittyvät kuljetuspulmat. Tällöin runsas pommikoneiden käyttö vähensi joukoille kuljetettavien tarvikkeiden määrää. Kuitenkin saksalaisten sopivien sääsuhteitten vallitessa suorittamat vastahyökkäykset osoittivat selvästi riittävän kenttätykistön tarpeen.

Toisen maailmansodan aikana saaduista kokemuksista voitaisiin tehdä eräitä johtopäätöksiä, jotka pitänevät paikkansa tulevaisuudessakin:

- 1) Vihollisen puolustusaseman murtamiseksi tarvitaan ennakkolta aavistamattoman voimakas tuli, joka tulee keskittää varsin lyhyen ajan puitteisiin.
- 2) Jo varsinaisen hyökkäyksen valmisteluun liittyvän tulen ulottuvuus syvyyteen pitää olla suuri ja ottaa piiriinsä reservit, täydennyspaikat ja varastot, liikenneyhteydet jne.
- 3) Vastustajan koko alueen tulee alusta-alkaan olla tehokkaan tulivaikutuksen alaisena: Lentokentät, satamat, valtakunnallinen liikenne, varastot, sotateollisuus jne.

Edelleen havaittiin, että parhaitenkin valmisteltu hyökkäys ehtyi ennen kaikkea ampumatarvikkeiden kuljetusvaikeuksiin ja että suurimmatkaan ilmavoimat eivät jatkuvasti riittäneet kaikkien tehtävien suorittamiseen. Käytettävissä olevien keinojen ja tarpeen välille oli syntynyt aukko.

Entisiä linjoja seuraten ei kehitys ollut riittävän nopeaa. Tämä ei suinkaan merkitse sitä, että vanha »klassillinen» tykistö ja ilmavoimat olisivat kehityksessään pysähtyneet. Tykistön teho ja kantama ovat jatkuvasti kasvaneet tasaisesti, joskin hitaasti. Lentojoukkojen kehitys on ollut suorastaan valtava, mutta mm. kasvaneet nopeudet ovat tuoneet mukanaan uusia pulmia.

Kehityksen saattamiseksi ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle työskenneltiin kuumeisesti kaikissa soitaakäyvissä valtioissa ja toisen maailmansodan ajalta ovatkin jo peräisin ne keksinnöt, joihin nojaten sodan jälkeinen kehitys on tapahtunut.

Tällaisia kehitykselle ratkaisevasti suuntaa antaneita keksintöjä voidaan tietenkin luetella useitakin. Tässä yhteydessä käsitellään vain sellaisia, joiden ottaminen käyttöön on oleellisella tavalla nostanut kehityksen sen nykyiselle tasolle ja silloin kiintyy huomio lähinnä seuraaviin: tutka, suunnattu räjähdysvaikutus, raketit ja ohjukset sekä atomipommi.

Tutkan kehittäminen sai alkunsa ilmavalvonnan tarpeista jo varsin varhaisessa vaiheessa ja sovellettiin se palvelemaan myös tulenjohtoa. Sen periaat-

teisiin nojaten luotiin mahdollisuudet ammusten ohjaamiseen lennon aikana maasta käsin, sekä kehitettiin maaliin itse hakeutuva ja sopivana hetkenä räjähtävä ammus.

Suunnattu räjähdysvaikutus, onteloammus, saattoammuksen tehon panssariin riippumattomaksi iskuenergian suuruudesta.

Tämä puolestaan mahdollisti siirtymisen rekyylitömiin aseisiin, rakettiin, todella laajassa mittakavassa.

Paitsi panssarintorjuntaan ryhdyttiin raketiperiaatetta soveltamaan muihinkin tarkoituksiin pyrkimyksenä päästä keveisiin aseisiin ja suureen tulitiheyteen maalissa. Tätä linjaa kehittyivät mm. saksalainen sumunheitin, Venäjällä »Stalinin urut» eli »hehtaariopyssy», länsivalloissa maihinnousutarkoituksiin suunnitellut raketinheitinalukset jne.

Rakettiaseelle tyypillisistä ominaisuuksista voidaan mainita, että yleensä ase on kevyt ja halpa ammus raskas ja kallis, ammuksen lähtönopeus pieni ja osumatarkkuus heikohko ja että ammuksen suuruudella ja ampumaetäisyydellä ei ole käytännöllisesti katsoen ylärajaa. Vielä on todettava, että minikä pitempiin kantamiin pyritään sen pienemmäksi jää suhteellinen hyötykuorma.

Ohjauksen liittäminen raketteihin, ts. niiden muuttaminen ohjuksiksi tapahtui osittain jo sodan aikana. Tämä yhdessä, sodan eniten huomiota osakseen saaneen keksinnön, atomipommin, kanssa loi edellytykset nykyiselle ja tulevaisuudenkin kehitykselle.

Tietynlaisia ohjausjärjestelmiä oli käytännössä jo sodan aikana. Suurimman huomion saivat osakseen saksalaiset V-aseet, V 1 ja V 2, joilla Hitler suoritti Lontoon pommituksia. Ne muodostivat sen pohjan, jolle nykyaikainen sekä tykistöllisten että kauko- eli mannertenvälisten ohjusten kehitys on rakentunut.

Toisena edellytyksenä ohjusaseen kehittymiselle nykyiselle tasolle oli atomipommi. V-aseet olivat huomattavan kalliita ja niistä saatava teho kustannuksiin verrattuna suhteellisen vähäinen. Vasta atomipommi loi mahdollisuudet riittävän tehokkaan taistelukärjen aikaansaamiselle pitkän kantamatkan omaaviin raketteihin kuin ohjuksiinkin. Teho voitiin saada riittäväksi suhteessa kustannuksiin.

Raketit ja ohjukset taisteluvälineinä tulivat sopivasti käyttöön täyttämään sen aukon, joka oli syntymässä ja osin syntynytkin toisaalta taktillisten tarpeiden toisaalta siihen astisen asetekniikan sallimien mahdollisuuksien välillä. Tätä todistaa ne moninaiset tarkoitukset, joihin näitä aseita nykyään valmistetaan. Panssari- ja ilmatorjunta rakentuvat huomattavalta osaltaan niiden varaan, hävittäjälentokoneiden pääaseistuksen muodostavat ohjukset, joita lisäksi tarvitaan hyökättäessä ilmasta maa- ja merimaaleja vastaan. Raskaan rannikko- ja laivatykistön tehtäviin käytetään yhä suuremmissa määrin ohjuksia, samaten täydentämään kaukotykistöä ja pommituslennostoja.

Maavoimien taistelujen tukemista ajateltaessa kohdistuu mielenkiinto ennenkaikkea kysymykseen minikälaisen osuuden tulevaisuuden armeijoissa tulevat saamaan vanha »klassillinen» tykistö, ilmavoimat ja ohjusaseet. Onko kenties mahdollista, että kenttätykistö tulee kokonaisuudessaan korvatuksi ohjuk-

Muistoja talvisodan päiviltä

YH:n alkaessa 8. 10. 1939 alkoi Jaakkiman pitäjän Huuhanmäen kasarmeilla, Viipurin Rykmentin rauhanaikaisessa majoituspaikassa, kuumeinen kiire. Ilmapiiri oli jännittynyt — maailman tilanne ja omamme epävarmat. Nuoret varusmiehet pakkasivat sinne jonnekin mukaan otettavia tavaroita vakavina ja mieltä askarrutti, että mitähän tästä tulee ja minne mennään. Upseeri- ja aliupseerikerholla suoritettiin väliaikoina »kannunvalantoja» tapahtumien kehityksestä. Vihdoin koitti lähtö, mutta minne? Tämäkin selvisi aikanaan, sillä varusmiesosa joutui Kannakselle, II/3 Prikaati nimisenä, komentajana evl. Inge-

silla vai tuleeko tämä kohtalo kenties pommituslennostojen osalle.

Tähän kysymykseen voitaneen vastata, että nykyisten edellytysten vallitessa ja ainakin nähtävissä olevassa tulevaisuudessakin, ellei jotain ratkaisevasti uutta keksitä, tulevat vanhat aseet säilyttämään paikkansa uusien rinnalla. Niiden lukumääräinen osuus ja laatu tulevat tietenkin uudelleen arviointien kohteeksi. Tarve ampua välittömästi omien joukkojen eteen ja jatkuvan tukivalmiuden vaatimus pakottanevat säilyttämään kenttätukikistön suhteellisen runsaslukuisena. Kaukotukikistön tehtävistä siirtynee pääosa raketeille ja ohjuksille. Suojautuminen vastustajan ydinaseita vastaan pakottaa kenttätukikistönkin varsin suureen hajaryhmitykseen. Toiminnan edellytyksenä on tällöin riittävän pitkä kantomatka ja ilmeisesti siirtyminen yhä suuremmassa määrässä itseliikkuviin lavetteihin sekä ainakin jonkinlaisen panssarisuojaajan aikaansaaminen.

Rakettien ja ohjusten avulla pystytään hyökkäykseensäkin raskaan kaukotulen tarve tyydyttämään ilman, että tuliasemia tarvitsee siirtää eteenpäin, joka tietenkin ratkaisevasti helpottaa huoltoa. Vihollisen vastatoimenpiteiden varalta lienevät raketti- ja ohjustattereiden tiheät asemanvaihdot jatkuvan toiminnan perusehtoja.

Ilmavoimien lukumääräiseen ja laadulliseenkin kokoonpanoon tulevat ohjukset vaikuttamaan oleellisesti. Suuret pommikone-»lautat» ovat tarpeettomia, koska riittävä teho on aikaansaavissa yksittäisillä atomipommeilla. Tuskin kuitenkaan tavallistaakaan pommikoneista tullaan kokonaan luopumaan. Ehkä kuitenkin kehityksen aiheuttamat muutokset tulevat ilmavoimien osalta olemaan suurimmat.

Varsinaisten joukkojen taktiikan tarkastelu ei kuulu tämän esityksen puitteisiin. Todettakoon kuitenkin, että huolimatta atomipommeista ja vastaavista joukkotuhoaseista ratkaisu taistelukentällä yhä edelleenkin riippuu taistelevista joukoista, niiden hengestä, koulutuksesta ja kurista. Yksityisen taistelijan, yksityisen johtajan ja pienenkin joukon päättäväisyys, taito ja uhrautuvaisuus saattavat tulevaisuuden sodassa merkitä taistelun onnellisen lopputuloksen kannalta vieläkin enemmän kuin ennen.

lius, WR:n komentaja ev. A. A. Kailan divisioonassa. Rykmentin reserviä alkoi saapua Huuhanmäkeen ja Sortavalan seminaarin alueille sodanaikaisen joukko-osaston järjestelyä varten. Tästä joukko-osastosta tuli Jalkaväkirykmentti 34 eli JR 34, komentajana ent. WR:läinen evl. Ville Teittinen »Sota-Ville», jonka jokainen rauhanaikana kosketuksiin joutunut tunsikin ohjesääntöjen suunnittelijana, erikoisharrastuksena konekiväärin epäsuorien ammuntojen kokeilijana ja filatelini. Evl. Teittinen kuoli kohta rauhanteon jälkeen vaikean sairauden murtamana, minkä lienee aiheuttanut ylirasittuneisuus. Muista rykmenttiin pataljoonan komentajiksi tai komppanian päälliköiksi määrättyistä nykyisistä ja entisistä mainittakoon seuraavat: kapt. Niilo Pietiläinen (nyk. maj. evp.), kapt. Sulo Marttinen (kaatui jatkosodan alussa), jääkäriluutn. Juhani Toro (nyk. kapt. evp.), res. ltn. Viljam Toivianen (sittemmin maj., kuollut), res. luutn. H. E. Kärkkäinen (nyk. kapt. evp.), vänr. Väinö Salmela (nyk. majuri), res. tn. Aarne Juutilainen (nyk. kapt. evp.), 12. Divisioonan komentajana, mihin rykmenttimme kuului, toimi alkuvaiheessa entinen WR:läinen (16. 6. 1923—27. 5. 24) ev. L. Tiainen, sittemmin ev. A. J. Svensson, joka toimi jatkosodassa 7. D:n komentajana. D:n huoltopäällikönä kapt. I. Kallioniemi ja intendenttinä kapt. Y. Ihalainen, molemmat WR:läisinä. Näin oli jatkuva kosketus tuttuihin miehiin, joka helpotti asioiden hoitoa.

Muodostetun reserviläisrykmentin päämääränä ei tuossa vaiheessa luonnollisesti ollut mitään tietoa. Jaettiin WR:n jättämiä varusjäännöksiä, jotka olivat heikkokuntoisia ja vajavaisia, mutta jonkinlainen sotilaallinen näky siitä sitten kuitenkin tuli. Päämääräkin vähitellen selvisi kun oli saavuttu Suistamon ja Suojärven tienoille. Pysähdyimme Piitsjoella, missä rakensimme puolustusasemia, joista useimmat jäivät keskeneräisiksi, sillä kohta oli taas lähdeittävä eteenpäin. Seuraava ja viimeinen pysähdyksemme oli Suvilahti. 8/JR 34 majoittui Suojärven uuden kunnantalon taakse metsikköön, toimisto Enso-Gutzeitin piirimiehen asuntoon. Paikka oli sijoituksen ja keskeisen asemansa puolesta hyvä. Kenttäkeittiössä valmistimme ruokamme, kunnantalon saunassa saunoimme, Välikylän kansakoululla sijaitsevassa esikunnassa asioimme. Matkan varrella oli kirja- ja paperikauppa ja Pelastusarmeija. Kirkko oli toisella puolella tietä. Hautausmaa Hyrsylän suunnassa, aivan lähetyvillä. Näkemys teillä ja majoituspaikoissa oli seuraavanlainen: res. luutnanteilla ja vänrikeillä oli arvomerkkeinä verhoilussa käytettäviä nastoja, pukuina armeijan tai sk:n puvut tai siviili- ja sotilaspuvun sekoituksia. Rykmentin esikunta sijaitsi Lietteellä.

Rauhallisen olotilan päättymisestä oli näkynyt monia ennusmerkkejä ja 30. 11. aamulla se vihdoinkin räjähti. Vihollisen hyökkäys Suojärvelle tapahtui vahvoimain ja kaikkien teitten suunnassa. Nousimme viimeisen kerran kunnantalon torniin tähtystämään

ja sieltä totesimme sodan ensikaameuden. Rajan suunnalta näkyi tulipaloja. Aloimme pakata tavaroitamme ja kuormata ajoneuvoja. Komppaniamme asetui viivytysasemiin Välikylän ja hautausmaan välimaille, tehtävänä vihollisen viivyttäminen Lietteen välisellä osalla. Asumme viimeisen yön Välikylän kansakoulun lähellä sijaitsevassa talossa, minkä lienee omistanut jokin konemestari ja radioasiamies. Useita hyviä radiovastaanottimia oli huoneissa. Valittavasti kaikki olivat sähkövirralle, joten emme voineet niitä ottaa mukaamme, ajoneuvoihimme ei parhaalla tahdollammekaan sopinut enää mitään. Eräs sotamiehistämme keräsi ämpäriin kellosepän liikkeen kelloja, mutta ei kauan voinut niitä kuljettua mukanaan. Kauppaliikkeet olivat täydellisiä ja siistinä paikallaan, mitään ei ehditty evakuoida pois. Viimeiseen asti toivottiin, ettei sota syttyisi. Kun jouduttiin vetäytymään, täyttivät sotilaat taskunsa kauppojen karamellilaatikoista ja vetivät verhoikseen kaikki valkeat kankaat ja aina silkkejä myöten. Säälä oli jättää hyvää tavaraa tulen saaliiksi, mutta mitään ei mahtanut. Kävin Pelastusarmeijan huoneistossa, missä eräs luutnantti pakkasi omaisuutta laatikoihin, pyytäen meitä viemään niitä taaksepäin. Kaikki kuitenkin oli jätettävä.

Viimeisenä aamuna heräsimme siihen, kun ikkuna helähti rikki, ehdimme vain hihkaista, että täällä on ihmisiä. Tiesimme, että ennen vetäytymistä talot poltetaan, ettei viholliselle jäisi majoitusmahdollisuuksia. Ruoka jaettiin aseisiin, missä hevosmiehemekin saivat ensi kerran kokea sodan tuntua, sillä vihollinen alkoi ampua srappnelleja, mikä hermostutti hevosmiehemme pahanpäiväisesti.

Vetäytymisemme alkoi kohti Lietettä ja siitä edelleen Piitsjoelle ja Kollaanjoelle. Välillä oli tarcoitus yöpyä, mutta siitä ei tullut mitään, koska Piitsjoen linja ei pitänytkään, vaikka sinne oli sitä varten valmistettu asemat. Kollaalle saavuttuamme menimme ensiksi kuuluisaan punaiseen taloon, missä oli lotilla kanttiini. Siitä saimme kahvia. Tämä olikin sitten viimeinen kahvitus. Alkoi kiireinen ryhmittyminen ja asemien kaivaminen. Alkuaikoina etulinjan miehet asuivat pienissä maakuopissa, savuisina ja nokisina kuin nokikolarit. Myöhemmin taistelujen lomassa valmistuivat paremmat korsut ja tuliasemat, joissa oli vapaampi liikkumatila.

Kollaan taisteluissa yö piti muuttua päiväksi ja päivä yöksi, sillä kaikenlainen tulien käsittely päivä-aikaan osoittautui kovin vaaralliseksi. Maasto oli matalaa, mistä syystä kaikkialla kuului kuulien viuhinaa. Majoituimme aluksi lähelle maantietä, ns. pyörätien ja maantien yhtymäkohtaan teltaan. Siitä oli kuitenkin pian lähdettävä, koska se sattui juuri vihollisen panssarirykkien tulilinjalle. Kaikki puut olivat alaosastaan läpiammuttuja. Rakensimme ensihätäyden yhden miehen kuopat, mutta kun tulitusta oli jatkuvasti, olisi niissä kuopissa pitänyt värjöttää jatkuvasti. Tästä siirryimme lähemmäksi rautatietä eräänä aamuvarhaisena hetkenä ilman minkäänlaisia majoitusvälineitä. Rakensimme yhdessä päivässä korsun valmiiksi, niin että iltamyöhällä pääsimme nukkumaan. Ensimmäinen yö oli kostea ja vesi tippui katosta jatkuvasti, mutta uni maistui hyvältä. Tässä

Sattumia

HYVÄ MOOTTORIVENEEN KULJETTAJA

Varhaisempina vuosina tuli eräs hyvin tunnettu herra tarkastamaan erästä vartiota, joka oli huomattavan moottorivenematkan päässä. Veneen kuljettaja oli kuitenkin, vanha rajamies kun oli, nukahdannut ja vene myöhästyi määrätystä kohtaamispaikasta huomattavasti. Saavuttuaan rantaan, jossa herrat jo odottivat, huomasi kuljettaja, että asiat eivät todellakaan, syystä kylläkin, olleet oikealla tollalla. Tavanomainen hilpeä mieltä oli tipotiesään. Pelastaakseen tilanteen ja puhdistaaakseen vaurion kärsineen hyvän maineensa keksi kuljettaja keinon mielialan kohentamiseksi.

Potkurin akselin sokka, joka tavallaan usein katkeili, ei nyt katkennut, kun kuljettaja sitä toivoi. Kierreltyään taitavasti muutamia kiviä ja uppotukkeja hän tahallaan satutti potkurin erään tietämänsä uppotukin päähän. Tällöin tietenkin sokka katkesi ja veto moottorista loppui. Ennen kuin veneessä olijat tämän havaitsivatkaan, oli kuljettaja hypännyt kaikkine vaatteineen veteen ja pitäen potkurin vartta jalkojensa välissä korjasi vian tuossa tuokiossa taskuunsa varaamallaan välineillä ja matka jatkui välittömästi. Kerrotaan, että tarkastajan poskilihakset olisivat jonkin aikaa nytkähdelleet lupaavasti ja matka jatkunut hilpeän mielialan valitessa.

*

HYVÄ KEIHÄÄNHEITTÄJÄ

Muinoin Ilomantsin pogostalla hyvin tunnettu rajavääpeli H, muuten kohtalaisen hyvä urheilija, intoutui tapansa mukaan kehumaan erästä uutta rajamiestä hyväksi keihäänheittäjäksi. Kehui niin, että sattumalta ympärillä oleva runsas kuulijakunta alkoi jo uskoa todeksi, kunnes H lisäsi, että »se ei hävinnä miulle ku kaks' metriä».

korsussa vietimme myös ensimmäisen joulumme. Joulukuusi oli tuotu korsiin ja kaikin mahdollisin keinoin koristeltu. Rykmentin pastori Ilmari Ketunen, »Imppa», kävi meitä tervehtimässä ja pitämässä jouluhartauden. Virren veisuu oli harrasta ja juhlavaa, vaikkakin kirkon katto oli matalalla. Olimmehan yhtä aseveliperhettä, nukuimme samassa huvuuteessa ja paistoimme lettuja saman sileäpin-taisen kaminan päällä. Tässä tuli mieleen ensimmäinen hartaustilaisuus Piitsjoella metsäaukiolla. Se oli juhlava ja mieltä ylentävä. Tuossa ympäristössä tuli mieleen laulun sanat, että »Mun kirkon katto on korkealla ja yks' on ystävä seurana, hän kyllä muistavi poikaa — —».

E. R.

KARL VILHELM MALM

Karl Vilhelm Malm.

J. L. Runeberg on Vänrikki Stoolin tarinoissa ikuistanut 1808—09:n sodan sankarit. Erikoisesti näiden joukosta kohoavat »urhoollisista urhoollisimmat», Duncker ja Malm. Esim. kun vänrikki Stool ryhtyy Runebergille kertomaan sotamuistojaan:

»sanella Dunckerista
hän alkaa, töistä urhojen
ja Malmi kapteenista»

ja kun kuvailee Virran taistelua, hän selittää:

»ja kaikki nyt riippui heistä vaan,
Fahlander, Malm ja Duncker,
ne ryntäsi rannalle»

työntäen pistinhyökkäyksellä miesluvultaan vahvemman vihollisen Koljonvirran vastakkaisella rannalle.

Runebergin ylistämä Karl Vilhelm Malm syntyi Kuopion Julkulanniemellä 9 p:nä elok. 1772 kruununvouti, sotakomisari Johan Malmin poikana, kävi Rantasalmen trivaalikoulua ja astui sotaplvelukseen 1783 palvelen varumestarina Savon jääkäreissä. Hän otti osaa 1788—90:n sotaan, kunnostautui Rantasalmen Parkunmäen ja Savonlinnan lähellä sijaitsevan Laitaatsillan taistelussa osoittaen suurta urhoollisuutta ja korotettiin kersantiksi ja seuraavana vuotena vänrikiksi. Malm palveli sodan jälkeen ensin Joroisten komppaniassa ja sitten aliluutnanttina Kerimäen komppaniassa. Korotettiin 1798 luutnantiksi ja 1804 kapteeniksi sekä määrättiin Kerimäen komppanian päälliköksi.

Vuosien 1808—09:n sodassa tulivat näkyviin Malmin henkilökohtainen urhoollisuus sekä hänen johtajakykynsä erikoisesti partiokahakoissa. Jo sodan alkuaikoina, kun Savossa olevat joukot saivat määräyksen vetäytyä Ouluun, Malm jälkijoukkojen mukana osallistui mm. Kuopion lähellä Jynkän kahakkaan maalisk. 15 p:nä 1808. Savon prikaatin pääjoukot olivat perääntyneet venäläisten ylivoiman lähestyessä, mutta oli unohdettu antaa tästä tieto pienelle Jynkään asetetulle etujoukolle, jota komensi kapteeni Duncker. Tämä piti puoliaan monta tuntia Tutshkovin laumoja vastaan, ja kun oli vaarassa joutua kierrettyksi, suoritti peräytymisen niin taidokkaasti, että pelasti koko joukkonsa Kallaveden poikki Toivalaan.

Kun Pulkkilassa toukok 2. p:nä saadun voiton jälkeen Sandels alkoi etenemisen etelään, Malm sai johtaakseen tämän prikaatin etujoukot. Hän ripeäotteisena anasti venäläisten kuormastoja, vangitsi pienehköjä osastoja sekä järjesti vapaaehtoisia talonpoikaisjoukkoja, joihin liittyi myös virkamiehistöä.

Esim. siinä kahakassa, jossa venäläisten makasiinit Iisalmella anastettiin, haavoittui koulunopettaja Gummerus ja maanmittari Boisman. Vieläpä Kuopion läänin entisestä maaherrasta Carpelanista, joka aikoinaan oli ollut Viaporin komentaja, Klingspor ilmoitti kuninkaalle: »Vanha kenraalimajuri S. V. Carpelan oli Iisalmen talonpoikien johtajana, kun he valloittivat siellä olevan makasiinin ja ottivat 43 miestä vangiksi. Hän oli itse tulella ja on täynnä hehkuvaa intoa».

Malmilla olikin erinomaisia ominaisuuksia menestyselliseen yhteistyöhön vapaaehtoisten talonpoikien kanssa. Hän oli oikea kansan mies, iloinen ja avoimielinen, pitkä, roteva ja niin väkevä, että hänen erinomaisista voimistaan on säilynyt monia juttuja. Kerrankin hän Kuopion markkinoilla, kun joukko pohjalaisia kaupungin ravintolassa ahdisteli hänen ystävänsä, sodassa uhkarohkeudesta kuuluisaksi tulutta kornetti Nandelstadtia, ajoi hän räyhääjät ravintolasta. Kun sitten muuan näistä portailla vielä vastusteli, Malm antoi miehelle sellaisen korva puustin, että tämä lensi pihalle komen rinnakkain seisovan reen yli.

Toukok. 12 päivänä Malm valloitti Kuopion. Sen jälkeen hän yhdessä Dunckerin kanssa kävi edelleen menestyksellistä pikkusotaa Savossa ollen mukana mm. Leppävirroilla Punkarlahden yllätyksessä ja edeten lähelle Mikkeliä. Korotettiin rohkeutensa ja muiden sotilaallisten ansioittensa perusteella majuriksi kesäk. 4 p:nä samana vuonna.

Heinäk. 24 p:nä Sandels lähetti Malmin mukanaan 120 Savon jääkäriä, joiden lisäksi perästäpäin saapui saman verran Oulun pataljoonasta sekä kaksi kolmenaulaista tykkiä, auttamaan pohjoiskarjalaisia talonpoikaisjoukkoja, jotka olivat vapaaehtoisesti nousseet taisteluun tänne tunkeutuneita venäläisiä vastaan, sekä samalla suojaamaan Savon prikaatin sivustaa yllätyksiltä. Venäläiset olivat näet kenraalimajuri Alexejeffin johtamina ylittäneet valtakunnan rajan Pälkjärvellä heinäk. 17 p:nä ja edenneet vastarintaa kohtaamatta tänne Joensuuhun Pielisjoen itärannalle. Mutta silloin nousi tie pystyyn. Mattisenlahtelainen talollinen Johan Lappalainen, hiihtäjäveljesten esi-isä, oli Sandelsin ohjeiden mukaisesti liperiläisine vapaaehtoisineen kiirehtinyt tänne Joen-

suuhun, polttanut joen yli johtaneen lautasillan ja miehittänyt joen länsirannan sekä Niska- ja Ilosaaren, joissa oli 1700-luvulla rakennetut vallitukset joen ylityksen ehkäisemiseksi. Lisäksi Alexejeffin joukkoja uhkasivat idästä ilomansilaiset ja kiihtelysvaaralaiset ja pohjoisesta pielisjärveläiset ja Mönnin kahakka, heinäk. 31 pnä osoitti, etteivät pohjoiskarjalaiset tyytyneet vain uhkaamaan, vaan olivat valmiit iskemään, kun tilaisuus sattui. Kun Alexejeff sai kuulla eräältä vangiksi joutuneelta aseistetulta talonmukanaan ja Taipaleen kr.kat. pappi oli lähettänyt tiedon Malmin saapumisesta Taipaleelle ja kun Pielisjoen länsirannalla venäläiset olivat näkevinään uhkaavaa liikehtimistä ja sieltä ammuttu luoti oli pojalta, että Malm oli tulossa Joensuuhun 1500 miestä kaatanut jonkun upseerin hevosen, Alexejeff alkoi kiireellisesti peräytyä heinäk. 31 päivän vastaisena yönä.

Malm oli saapunut Mattisenlahteen heinäk. 28 pnä ja ryhtynyt kokoamaan veneitä kuljettaakseen joukkonsa Pyhäselkää pitkin Hammaslahteen, sulkeakseen Alexejeffin perääntymistien. Mutta kiireinen pako Joensuusta pelasti venäläiset saarroksiin joutumasta, ja vauhtia vielä lisäsivät kiihtelysvaaralaiset, jotka Hammaslahden Pyöräkössä avasivat metsän suojasta tulen venäläisten kuormastoa vastaan saaden saaliiksensa jokon viljalla lastattuja kuormarattaita ja vangiksi kolme rakuunaa. Malm saapui Hammaslahdelle liian myöhään ja vetäytyi takaisin Joensuuhun.

Kun Sandelsilta saapui käsky edetä Sortavalan suuntaan, lähti Malm Joensuusta elok. 4 pnä edeten aluksi Tohmajärvelle. Hänen joukkoihinsa oli liittynyt nelisensataa Liperin, Kontiolahden ja Kiihtelysvaaran miestä, joille Sandels oli lähettänyt jonkin verran kiväärejä. Voidakseen tuhota Alexejeffin joukot, Malm lähetti ilomantsilaisille määräyksen saapua Pälkjärvelle ja sulkea Värtsilään johtava tie.

Alexejeff, joka oli perääntyessään hävittänyt kaikki sillat, oli tointunut pahimmasta pelästyksestään ja pysähtynyt Pälkjärvelle sijoittaen vahvistetun jälkijoukon Kurikkaan ja päävoimat Alahovin tienoille. Saatuaan lisää pataljoonan jalkaväkeä, niin että hänen joukkonsa vahvuus oli 1300 miestä, hän vahvisti vallituksiaan vanhan kirkkotapulin luona olevaa harjannetta päättäen siinä pysähdyttää Malmin etene-

misen.

Tri Aatu Kilpeläinen on »Etuvariossaan» esittänyt tämän sodan, Pohjois-Karjalan kamaralla käydyn huomattavimman taistelun:

— Malm lähti Tohmajärveltä 9 pnä toukok. ja erotti vähäisestä joukostaan, joka talonpojat mukaan otettuina oli noin 650 miestä eli puolet Alexejeffin voimista, kaksi eri osastoa kiertämään vihollista ja hyökkäämään sen kimppuun takaapäin. Väepeli Brunow, 100 talonpoikaa mukanaan, kiersi Pälkjärven länsipuolitse Matkaselän kautta Sortavalaan vievälle tielle. Kornetti Brandenburgin osasto: 25 Savon jääkäriä ja 25 oululaista sekä 100 talonpoikaa kulki Pälksaaren ja Läävienkylän kautta sekä Ristiselän korpien halki Juvosenkallioille, joka on maantien varrella noin 6 kilometrin päässä Pälkjälven vanhalta kirkolta etelään.

Pääjoukkoineen, johon kuului 70 Savon jääkäriä, 90 miestä Oulun pataljoonasta sekä 200 talonpoikaa,

Malm lähti illalla 9 pnä elok. marssimaan Pälkjärvelle ja kohtasi klo 2 aikaan 10 p:n aamuna vihollisen etuvartion Noittaaajoella, Tohmajärven ja Pälkjärven pitäjän rajalla. Kersantti Rosenqvist sai käskyn 16 jääkärin kanssa kiertää vartion, mikä onnistui hyvin, ja prikaatinadjutantti, luutnantti Wallgren teki samalla kertaa pistinhyökkäyksen edestäpäin. Viholliset: 50 jääkäriä sekä 20 rakuunaa ja kasakkaa hajoitettiin. Vangiksi saatiin 2 rakuunaa hevosineen sekä 2 jääkäriä, ja kaatuneita jäi viholliselta paikalle 2 kasakkaa, 1 rakuuna ja 4 jääkäriä. Loput pelastuivat lähellä olevalle suolle.

Noittaaajoen silta laitettiin kuntoon kanuunien ylittämistä varten ja marssittiin eteenpäin vihollisen perääntyessä vartiopaikalta toiselle. Kurikan kylässä oli Alexejeffilla valmiusasemassa yksi jääkärikomppania ja muutamia rakuunoita. »Nämä muodostivat ketjun», kertoo Malm raportissaan, »ja avasivat tiheästä metsästä kiivaan tulen. Käskin tykistön etenemään, ja muutamien raehaulilaukausten jälkeen perääntyi vihollinen pienen aukeaman yli, mutta asettui uudelleen vastarintaan ja voitiin karkottaa metsästä ainoastaan pistimillä. Samalla tavalla ja huolimatta siitä, että vihollinen alituisen sai jääkäreitä avukseen, ajettiin se noin 1000 askeleen päähän Pälkjärven kirkolta (= vanhalta kirkolta). Vihollinen, joka edellisenä iltana oli saanut lisäksi toiset neljä jääkärikomppaniaa eversti Adamowitzin johdolla, asettui taistelujärjestykseen ja teki rynnäkön meitä vastaan sekä koetti, ylläpitäen mitä kiivainta tulta, kiertää meidän oikean sivustamme».

Silloin oli Malmin jonkin verran perääntyttävä ja toinen kanuunakin jätettävä toistaiseksi suohon, josta venäläisetkään eivät sitä mukaansa saaneet. Mutta samaan aikaan alkoi kuulua taistelunmelskettä Juvosenkallioilta, jonka vuoksi Alexejeff lähetettyään sinne apuväkeä perääntyi sopivampaan puolustusasemaan Hiekkaan Pälkjärven itäpähän sijoittaen joukkonsa rinteelle vanhan ja uuden maantien yhtymäkohtaan, mutta perääntyi hetken perästä sieltäkin. Taistelua oli kestänyt klo 2:sta 9:ään, jolloin venäläiset perääntyivät yhtä mittaa Sortavalaan asti. Alexejeff oli niin järkytetty, että hän käski lastata Sortavalassa ja Jaakkimassa olevat varastot laivoihin ja vihollisen tullessa lähettää ne Laatokalle.

Kun Pälkjärvellä ei ollut pienille joukoille sopivaa puolustusasemia. Malm vetäytyi Tohmajärvelle. Kyvyttömän sodankäyntinsä vuoksi erotettiin Alexejeff päällikkyydestä ja hänen sijalleen Pohjois-Karjalaa valloittamaan ja Sandelsin kylkeen hyökkäämään määrättiin kanraaliadjutantti, ruhtinas Dolgoruki. Tämä noin 5500 miehen suuruisella joukolla alkoi edetä pohjoista kohti. Malmille kävi mahdottomaksi puolustaa Tohmajärven Kemiessä olevaa risteystä, ja kun Joensuuta uhkasi venäläisten Varkaudesta lähettämät kolme kanuunavenettä, katsoi hän parhaaksi vetäytyä Joensuuhun. Syysk. 4 pnä venäläiset saapuivat 6 kilometrin päässä Joensuusta olevalle Haapajoelle, jossa Malmin jälkivartio häiritsti joen ylittämistä, niin että Dolgoruki vasta seuraavan päivän iltana pääsi Joensuuhun. Kun Dolgoruki lähetti tykkiveneiden suojaamana osaston Pyhäselän yli Mattisenlahteen ja alkoi useista kohdista viedä joukkojaan Pielisjoen yli, peräytyi Malm

Taipaleelle ja saatuaan 300 miestä Oulun ja Kajaanin petaljoonista rakensi Taipaleen joen länsirannalle varustuksia päättäen siinä käydä vastarintaan. Sandels antoi kuitenkin määräyksen vetäytyä Toivolaan, kun liian ylivoimaisen vihollisen torjuminen ei olisi onnistunut. Malm peräytyi, mutta asetui tuon tuostakin sopivissa paikoissa vastarintaan.

Kahden kuukauden ajan Malm oli siis vähäisine joukkoineen taistelleensa täällä Pohjois-Karjalassa suojellut Sandelsin osastoa hyökkäyksiltä idästä päin ja vasta Sandelsin määräyksestä palannut pääjoukkoon saaden tunnustukseksi everstilutnantin arvon lokak. 21 päivänä.

Koljonvirran taistelussa 27 pnä lokak. Malm jälleen osoitti kuntoaan johtaessaan yhtä niistä kolonneista, joilla Sandels ratkaisevalla hetkellä mursi vihollisen hyökkäyksen ja pistimin tehdyllä vastaiskulla heitti venäläiset Koljonvirran yli. Mutta kun Duncker ja Malm lähetettiin marrask. 11 pnä. Salahmista yöllisellä hyökkäyksellä yllättämään venäläiset joukot, onni ei ollutkaan suojele, vaan yritys epäonnistui ja hyökkääjien täytyi vetäytyä takaisin ylivoiman edestä. Malm sai pahan ruhjevamman päähänsä, ja kun täytyi vetäytyä metsäpolkuja myöten, häntä ei voitu kuljettaa mukana, ja hän joutui vangiksi. Venäläiset kohtelivat häntä kunnioittavasti. Tosin hänet vietiin vankina Pietariin, mutta hän sai pian palata maatilalleen Joroisten Torstilaan.

Suurista sotilaallisista ansioistaan Malm sai Ruotsin miekantarhden suuristin, aateloitiin ja korotettiin hovivijahtimestariksi, mutta hän ei välittänyt kunnianosoituksista. Aluksi sodan päätyttyä hän ajatteli muuttaa Ruotsiin, sen maan armeijassa ei kuitenkaan ollut tälle miehelle paikkaa. Turhaan kanraalikuvernööri kreivi Steinheil koetti häntä taivuttaa astumaan oman maan asepalvelukseen, kun uudelleen alettiin järjestää sotilaitostamme. Malm tyytyi elämään Suomen valtion eläkettä nauttien Tuomalan kartanossa, jonne hän siirtyi Torstilasta ja jossa hän kuoli 18 pnä elok. 1826 ollen loppuvuodet sodassa päähän saamansa ruhjevaman vuoksi heikkomielisenä.

Viimeiseen saakka Malm nautti suurta kansan suosiota. Täällä Pohjois-Karjalassa vuosikymmeniä muistettiin leikkisää, iloista majuria, joka Pälkjärven taistelussa oli johtanut pohjoiskarjalaiset loistavaan voittoon ja jolla keskellä kuuminta taisteluakin aina oli kehottava, ystävällinen sana jokaiselle. Isän suosiosta sai hänen poikansa kadettimatkoillaan osansa, sillä kun kansa kuuli, että tämä oli »Kalle Malmin poika», häntä kohdeltiin kuin läheistä omaista. Kun Tuomalan eversti, joksi Malmia myöhemmin sanottiin, laskeutui kuolinvuoteelleen, tuli rahvasta sunnuntaisin suurin joukoin kyselemään hänen vointiaan. Hautajaisissa 24 pnä syysk. 1826 lähiseudun talonpojat omasta pyynnöstään kantoivat ruumisarkun vainajan kodista kalmistoon. Siellä Joroisten kirkkomaalla asetoveri Gregori Fredrik Tigerstedt lausui muistosanat vakuuttaen vainajan kahdelle alaikäiselle pojalle, että jos nämä horjumatta elämänsä vaiheissa noudattavat isänsä esimerkkiä, oli heidän käyvä hyvin. Tigerstedtin lausuma ajatus Karl Vihelm Malmin esimerkillisyydestä pätee vieläkin meille nykyajan suomalaisille.

Piirillä puheenvuoro

Kolmen yhdistyksemme kohdalta on »Karjalan Pojat»- ja »Reservin aliupseeri»-lehtien tilaushankinnan hoito lyöty laimin pahanlaisesti. On syytä tarttua toimeen ja korjata laiminlyönti.

Mitalien jakotilaisuudet Viinijärvellä, Outokummussa ja Liperissä onnistuivat hyvin. On syytä noudattaa näitä esimerkillisiä toimintoja ja palvelustehäviä muuallakin. Tämä on pieni mutta merkityksellinen huomaavaisuuden osoitus aseveljillemme, eikä vaadi suuria kustannuksia.

Pj.

Korjaan . . .

Karjalan Poikien viime numerossa oli julkaistuna nurmekselaisen kapt. evp Matti Puputin nuorena alikersanttina v. 1922 kirjoittama runo Muistojen päivänä ja tässä yhteydessä oli erheellisesti mainittu, että runo oli kirjoitettu vapaussodan alkamisen vuosipäiväksi. Runo nimittäin esitettiin ensi kerran v. 1922 Karjalan Kaartin Rykmentin vuosipäivänä 5. 4., joka on sama kuin Raudun valtauksen vuosipäivä. Runoa esitti sittemmin useana vuotena KKR:n vuosipäiväjuhllisuuksissa mm. Eino Hyyrynen. Runo oli myöhemmin kadoksissa monet vuodet, kunnes sotien jälkeen löytyi Nurmeksen varuskunta-alueelta Suomen Aliupseerilehden v. 1938 numero, joka oli omistettu 20-vuotiaalle KKR:lle ja jossa oli myös tämä runo. Viime tammisunnuntaina esitti opettaja Toivo Kaltainen tämän runon Nurmeksen Reserviupseerikerhon vapaussodan veteraaneille järjestämässä juhlassa.

„Hallituksen” lepyttämiseksi

Sattui, että P-KR:n amp.mest.kilp. osallistunut hyväksi ampujaksi tunnettu rajaylik. R. jäi kaikkien ihmeeksi kerrankin ilman lusikkaa. Mainitun ylikersantin tapoihin kuului pieni perusteellisempi juhlinta kilpailujen päätteeksi. Kilpailujoukkueen hankkiutuessa paluumatkalle oli ylikersanttimme suurena murheena se, kun ei edes lusikkaa ole ja talousrahatkin ovat huppenneet, mitähän hallitus kotona sanoo?

Kilpailutoverien auttava käsi tuli kuitenkin avuksi, kerättiin hieman varoja, selvitettiin asia kultasepän liikkeessä ja niinpä saatiin runsaalla alennuksella kookas puurolusikka, johon kaiverrettiin »I palkinto yhdistetyssä». Taru kertoo, että lusikan saaja oli hyvin tyytyväinen, kuin myös hallitus kotona herran saavutukseen.

Jokainen vapausoturi jäseneksi omaan veljesjärjestönsä — Vapaussoturien Huoltosäätiön Pohjois-Karjalan toimikuntaan !

Lahden Rautateollisuus Oy

LAHTI

SAMPO
rakentaa Teille vahvan
vakuutussuojan

palo-	metsäpalo-
auto-	au
autokuljetus-	
tapaturma-	murto-
ryöstö-	vastuu-
polkupyörä-	vesijohto-
lasi-	sade-
ym. vakuutuksia	

Vakuutusyhtiö **SAMPO**

Jokainen reserviupseerikokelas jäseneksi lähimmän reserviupseerikerhon kautta omaan veljesjärjestöönsä !

KARJALAN POJAT

jokaiseen maanpuolustus-
ystävälliseen
kotiin !

KARJALAN POJAT

Toimitus ja konttori: Pohjois-Karjalan Reserviupseeriipiiri, Ilveksenkatu 16, Joensuu. Puhelin: 2437 yliltn. Erkki Rouhiainen.

Päätoimittaja: Torikatu 33, Joensuu. Puhelin 2818 yliltn. Veikko Pekkarinen.

Toimitus: Pekkarinen Veikko päätoimittaja, Rouhiainen Erkki toimitussihteeri ja Luostarinen Erkki toimittaja.

Vakinainen avustajakunta: Hintikka A. L., filmaist., Hytönen Joose ltn., kansanopistonjohtaja, Kaltiainen Toivo kapteeni, johtaja-opettaja, Korhonen Erkki vääpeli, maanvilj., Lallukka Arvi vääp., kauppias, Kettunen Kaarlo vääp., metsänhoitaja, Krogerus Olavi yliltn., kirkkoherra, Kärkkäinen Y., maj., Oksanen H. W. ltn., kirkkoherra, Pitkänen Otto kapteeni, Sairanen Jussi toimittaja, Savola Heikki kirkkoherra, Tuovinen Aatos ltn., metsänhoitaja, Turtola Paavo kapt., varatuomari, upseeri- ja aliupseerikerhot.

Talous: Pohjois-Karjalan Reserviupseeriipiirin taloudenhoitaja, kapt., pankinjohtaja Ahti Nevalainen, Siltakatu 12, Joensuu. Puhelin: 4045 (PYP).

Lehden postisiirtotili: 24575.

Lehden tilaushinta: 250 mk vuosikerta. Irtonumerot 75 mk.

Karjalan Pojat-lehden ilmoitushinnat ovat seuraavat:

1/ 1	siv.	1-vär.	koko	n.	410 sm ²	20.000:—
1/ 2	»	»	»	»	205 »	11.000:—
1/ 3	»	»	»	»	137 »	8.000:—
1/ 4	»	»	»	»	103 »	6.000:—
1/ 8	»	»	»	»	52 »	3.500:—
1/16	»	»	»	»	35 »	2.000:—
1/32	»	»	»	»		1.000:—
Rivi (ainoastaan nimi)						500:—

VARATTU

HELSINKI
Luisankatu 1
Sotatieteellinen keskuski
JASNO